

BÉTSI MAGYAR KURIR.

ÉS

SOKFÉLE, TOLDALÉKŰL

Nr.

Indult: Pénteken, Octóber' 18-dikán, 1853.

32.

EGYHÁZI STÁTUSOK.

Őszentsége XVI dik Gergely Sept. 30 kán titkos gyűlést tartott, melly alkalommal az őszvegyülekezett Cardinalisokat ekképpen szólította meg: „Tisztelendő Atyámfiak! Igen nehezen esik, hogy székünkben szomorú dolgot kell néktek hirdennem, — de olly keserű fájdalom fogott el, hogy meg nem állhatjuk, hogy azt véletek, kik főpásztorokodásunkbani részvétel miatt vagyatok egyben hívá, e' máj napon ne közöljük, 's panaszinknak kiöntésében némünemű vigasztalást ne keressünk. A' dolog, melly bú-ít, éppen nem titok, sőt inkább minden jóknak ijesztésekre, 's nyughatatlanításokra, közlapokban kihirdettetett. Sajdítjátok már tisztelendő atyámfiak, hogy azon iszonyú, istentelen, álnok, vakmerő, 's minden szentnek felforgatására tzelző tettekről beszéltünk, mellyek Lisbonában, a' Julius végén beállott Kormány által véghez vitettek, holott az előtt abban az Országban, a' Catholicus hithez, Szent Székünkhöz, 's az előttünk uralkodott Római Pápákhoz, annyira ragaszkodtak minden rendű lakosok. El nem titkolhatjuk, hogy eleinte a' mendemondáknak, mellyek kiszórátták, hitelt nem adhattunk, — de Olasz Országba történt megerkezésével annak, ki Portugalliában Apostoli Pronuntius képében személyünket viselte, és több más jelenségek által, tsak hamar meggyőztettünk a' felől, hogy tsak ugyan igaz,

a' mit rebesgettek. Most tehát már éppen olly szomorú, mint tsalhatatlan igazság, hogy az említett Kormánytól elhatároztatott légyen annak elüzése, a' ki ott Apostoli Székünknek képét viseli, még pedig úgy, hogy kijelentetett néki, mellynél fogva Portugalliát a' leg-rövidebb idő alatt oda hagyja. Mínekutánna Szent Székünkkel, 's Vélünk magunkkal is olly rúttól, és igazságtalanul bántak, ezen istentelen emberek, a' Cath. Anya Szentegyház, ennek jószágai, és a' Szent Szék sérthetlen jussai ellen keltek ki: és ha meggondoljuk, hogy mind ez, a' Király bémenetele után mindjárt, és így előre történt összeesküvés által ment légyen véghez, felháborodunk, és könnyeinket vissza nem tarthatjuk. Mert miután a' köztömlötzőket felnyitották, és a' bennetartott foglyokat szabadon bocsátották, ezek helyett, még azok közül is zártak be, kikről a' Szent Irás ezt mondja: „Nyúljatok Felkenttjeimhez!“ Világiak, a' szent tárgyak feletti just magokhoz ragadták, 's így nem tsak a' világi papok, de még mind a' két nemű Egyháziak felől is, önnkényesen rendeléseket tettek. Így törültetett el egy törvény által a' papi törvényszek privilegiuma: az Apátság, mint Egyházi familiák elüzettek, és minden papi intézetnek újontzai elküldettek azon világos meghagyással, hogy ezentúl új Candidatust ne légyen szabad felvenni. A' Patronatus jussától minden papok megfosztat-

lak, 's a' Kormány magának tartott minden egyházi hivatalokra való kinevezést. Egy törvény által az is megtiltattott, hogy jövedőben senki se kenetessék fel Papnak. A' rendés papok, mint szinte mind a' két renden lévő Egyháziak, kik magokat az új Reformhoz, mellynél fogva a' Klastromok, az Ordinariatusok törvényhatóságok alá tartoznak, nem akarták szabni, úgy nem különben a' Clerusnak ez a' része, melly az előbbi Kormány eránt, vonszó hajlandóságból kilépett, és eltávozott, mákatsoknak, és árulóknak nyilatkoztattak, 's olyan büntetésre méltóknak ítéltettek, mint a' millyet hasonló vétkesek fejükre mondani szoktak, sőt még rendelés is tétetett, hogy minden klastrom, melly amaz árulókat keblebe fogadja, törültsék el, és az Elöljárók is, kik őket Egyházokba béveszik, úgy tekintődjenek, mintha ugyan azon vetekben részt vettek volna. Az Egyházi jószágok, némelly esetekben a' Nemzet birtokába esnek, — sőt a' mi még több! ezen — valóban mérges, és a' Cath. vallással meg nem egyeztethető merészlethez még az is járult, hogy minden Püspökségek, és Ersekségek, mellyeket az előbbi Kormány kinevezése mellett Mi erősítettünk meg, üreseknek nyilatkoztattak: általában megparantsoltattott, hogy a' kik ilyen módon jutottak Egyházi hivatalhoz, erről mondjanak le, 's ha talán megtiltott Egyházi foglalatosságait tovább is folytatni merészlenék, Rebelligeknek tekintődjenek, 's mint olyanok, büntetés alá vonatassanak. Továbbá, — hogy semmi se hibázzék, a' mi az Egyház tekintete, 's ezen Szent Szék sérthetetlen jussa ellen véghez vihetendő, az Apostoli Követségnek törvényhatóságát felfüggesztették, 's világiaknak adták által. Ki sem lehet mondani, milly nagy kárára vagynak mind ezek a' Cath. Vallásnak, a' men-

nyiben, mint Ti ezt jól értitek, ilyen módon az Egyház legszentebb törvényei molskoltatnak meg, Isteni erejek láb alá tapodtatik, 's a' rend, és alkotvány, mellyet Maga az Isten költsönözött, felforgattatik. De a' mi bennünket kiváltképpen keserít, az, hogy hasonló esetek, és tanátlások oda tleloznak, melly szerint Sz. Péternek imez tiszteletes székével, mellyet Jézus Krisztus a' Catholica Egység közép pontjának jegyezett ki, minden öszveköltetés megszűnjék, és a' templomnak eszserenti felbomlása után, útálatos Schisma által széllyelszaggattassék. Mert miként maradhat egy, a' test, ha a' tagok, sejtől elválasztatnak? ezt az egységet, miként lehet képzelni, ha, hogy a' többit elmellőzzem, a' Püspökök, kik attól tétettek, a' ki minden árva Egyház számára a' pásztort kimutatja, a' menyiben Isteni hatalomból ő egyedül bírja az Egyházi törvényhatóságot, — elmozdítatnak? Azt sem kell érintés nélkül hagyni, hogy ezen égrekiáltó bűnök annyival inkább bántottak bennünket, minél kevésbé vártunk volna ilyen bánást, mi után Mi Portugallia politikai ügyében, az illendő módot, és viseletet mindenkor szemünk előtt tartottuk! Mert, mint jól tudjátok, szorgosan igyekeztünk mindent elkerülni, a' mi Réánk, 's ezen Szent Székre, gyűlölséget, vagy rágalmat vonhatott volna? Közönséges Apostoli hivatalunk, 's a' legfőbb Pásztortól, az egész Keresztyén nyáj felletti felügyelés mellett, kéntelenek valánk ugyan, a' köteleességünkől származott szent jussal élni, hogy a' valás Egyházi javát eszközöljük: de milvel ebbeli jussunk, 's hivatalunk Istentől vette eredetét, tehát azt, semmi idő viszonyok, vagy közügynek változásai, meg sem is tsonkíhatták. 'S millyen nyomorultak volnánk Mi, ha világi böltségségnek színe alatt, a' templom, vallás,

és lelki idvesség ügyét elmulasztottuk volna? más részről pedig, mivel a' fő Uralkodásért olly hevesen vetélkedtek, amaz Országnak illy környülállásai között leghelyesebbnek találtuk, semmit sem tselekedni, a' mi által gyanút vonnánk magunkra, mintha az egyik részt pártolni kívánnánk. Hivatalunknál fogva, egy Bullát hotsátottunk ki, melly így kezdődik: „Sollicitudo Ecclesiarum, mellyben mind okkal, mind az előttünk élt Pápák tetteiknek előhozásával, és mind régi mind újabb időbeli példákkal megmutatjuk, és világosan kimondjuk, hogy Nékünk nem légyen szándékunk egyik rész jussából is valamit elvenni, vagy hozzá adni, hanem csak azt teszszük, a' mit Apostoli hivatalunknál fogva tselekedni mindenkor kötelesek voltunk, csak azt keresünk, a' mi a' Krisztusé. Mivel tehát az előhozott eseteket érzékenyül vettük, 's a' felől meggyőztettünk, hogy vélünk, 's az Apostoli Székkel igazságtalanul bántak, nem késtünk semmit is a' külső Hatalmasságok nálunk resideáló Köveiteinek, Apostoli Pronuntiusunk elűzését, írásban, a' mint szokás, tudokra adni, hogy e' felől mindegyik értesítse a' Maga Urát, és hogy az is pontosan, és a' dolognak maga valóságában jelentődjék ki, a' mi talán újságokban, balúl tététt közhírré: Néktek azomban mind ezt, innepélyesen kinyilatkoztatni, e' máj napra tartottuk fel. Úgyvan, tiszteletes Atyámfiak! innepélyesen kinyilatkoztatjuk ezennel, hogy mind azon rendeléseket, mellyek az említett Lisbonai Kormánytól, a' templomnak, ennek szolgálainak, 's a' Sz. Szék jussainak kárára, és tsonkítására tététek, nem hagyjuk helybe, 's azokat erőnkül valóknak lenni ezennel kijelentjük: — továbbá azt is, hogy Mi, kötelességünknel fogva készek vagyunk, az Úrnak segedelmevel; Magunkat az Israel

házáért, köfalként ellene szegezni, 's az Úrnak napján hartzrakelni, a' mint a' vallásnak java, és az Ügynek fontossága megkívánja. Egyébiránt ezt a' dolgot, melly az Istené, már az Istennek kegyelmébe is ajánlottuk, 's az Ő segedelmére támaszkodva, a' ki jobbnak találja, a' rosszát jóvá változtatni, 's az által böltességét, és Mindenhatóságát kimutatni, telyes reménységünk vagyion, kogy azok, kik által a' templom annyira sanyargattatik, magokba fognak szállani, és e' szerint Atyaiszívünknek nem leend szüksége, az Egyházi fegyverekkel, mellyeket az Isten Apostoli hivatalunkhoz kötött, élnie. Vajha az Isten, a' világosságnak, és könyörületességnek Atya, reményünket valósítaná! Ti pedig tiszteletes Atyámfiak! közelítetek vélem együtt a' kegyelemnek thrónjához? hogy a' miért szüntelen buzgón fohászokodunk, 's fohászokodni meg nem szününk, Könyörületességet, és kegyelmet nyerjünk, ott, hol segedelemre olly nagy szükségünk vagyion!

P O R T U G A L L I A.

(Morning Herald.) P a l m e l l a Herzeg Cholerában sínlett, de már ismét jobban van. A' külső dolgokra ügyelő Miniszter X a v i e r vízkorságban szenved, 's alig ha meg nem hal. A' Sept. 14-ki tsata olly tsekély volt, hogy a' Királyné részéről csak 5-en estek el, 's ugyan annyin sebesítették meg, a' Miguelisták között pedig 50-an maradtak a' tsatapiatzon. Ebből kitészik, hogy ez a' megtámadás inkább csak ingerkedésből történt, mint azon remény alatt, hogy a' város majd bevéteik. Dom Miguel azon környülállást, hogy az Alcantara i lineán kívül fekvő Belem külvárosba nyomúlt, arra használta, hogy egy — Lisbonából dátált költ hamis Újságot tététt közhírré,

's ezt mindenhová, hol valami befolyása legyen, szelyleküldözgette. Belemben csak négy óráig mulatott, 's mivel itt nem vélte magát bátorságban, Lumiaresbe ment, hol sátorát, az elhunyt Angeja Marquis palotájában felülötte. Nem titok, hogy a Spanyol Papság, nem csak katonával, de pénzzel is segíti Don Carlost, a' ki testvérének, a' Spanyol Királynak halálát, minden órában óhajtva várja: a' Spanyol Király halála sokkal nagyobb befolyással leend a' Frantzia, mint az Angoly Kormányra nevezve, — mind a' mellett meg nem lehet magyarázni ez utóbbinak, vagy is inkább Grey Miniszteriumának Apatbiáját, Spanyol Ország ellen. Hogy D. Miguel, katonáinak ált szökéseket néműnéműképpen megakadályoztassa, köz hírré tette seregében, hogy az ált szökettek, Dom Pedró katonái által együl egyig felkontzoltattak, — azomban Dom Pedró módot talált, hogy testvérét meghazudtolja. Napier Admiral Madeirába készül, a' szigeti lakosoknak letsendesítések végett, Villaflored pedig Oportóba, 's innen a' déli tájakra, hogy az Alemejói sereggel együtt meglámadólag munkálkodjék, melly szándék, ha végre vitétik. a' Lisbona előtt taborozó, 's immár 10,000 lélekre olvadt ellenségre nézve nagy befolyással leend, a' mennyiben, Dom Pedrónak 23,000 bajnokra gyült serege nem sokára képes leszsz, az ellenséget Lisbona alól elhajtani.

(Times.) Lisbona Sept. 17-kén. D. Pedró nagyon megboszsankodott, Lajos Filepnek. Sogora, és a' Királyné eránti, — kit a' polgár Király birtokán keresztül hagyja utazni, a' nélkül, hogy a' tisztviselők legkissebb figyelmet is bizonyítottak volna, — viselete miatt. A' Frantzia Agens, a' ki ez előtt két nappal érkezett meg, még nem bátorko-

dott Dom Pedró elibe menni, tartván a' hideg elfogadtatástól, noha a' Regensnek haragja sokat tsillapodott Palmella Hertzegnek bölts tanácsa által, a' ki azt javasolta Dom Pedrónak, hogy személyes megsértés miatt, ne kössön ki Frantzia Országgal, 's ne kezdjen Státus versengést. E' szerént reményleni lehet, hogy Dom Pedró de Lurde Urnak bévezettetésekor, magát öszve fogja szedni. Don Carlos a' 4 Infanttinnal, sógoraszszonyaival, Abrantesben van, 's várja a' háború kimenetelét, eltökélt szándéka levén, addig Portugalliát el nem hagyni. A' már egyszer hajóra szállított holmiját, ismét szárazra rakatta, 's a' Spanyol Consulnál tétette le. Cordova Ur is (Dom Miguelnek Spanyol Követje) Abrantesben van. Marsall Bourmont, és a' Britus Kormány Agense közt, titkos levelezés foly, de miről? nem tudatik. Azt is beszéllik, hogy Napier isszándékozik a' Marsalnak írni. Antonio Carlos de Andrade, a' ki Rio de Janeiroból jött ide, a' közelébbi hájon Angoly Országba fog utazni, a' nélkül, hogy tzelját elérte volna. Sept. 21-kén. Napier tsak ugyan írt Bourmontnak, — de mivel egy kevésse durva kifejezésekkel élt, a' Bourmont által adott válaszután mentegetni kezdte magát, azt mondván, hogy ő (Napier) rosszszúl lett légyen értesítve: e' mellett arra is kérte a' Marsalt, eszközlené ki, hogy Dom Miguel Portugalliát oda hagyja, akkor minden vérengzés megszűnik. A' Marsallnak erre adott feleletje, valamivel barátságosabb volt, de az éppen most említett kérésnek telyesítésére magát nem ajánlotta. Ma adá bé Lord Russel meglített levelet. Lurde Ur, a' ki félelmén győzött, ma volt a' Tsászárnál magános audientzián, a' kitől jobban fogadtatott, mintsem várták volna: de

mioön Lurde Ur a' Királyné egéssége felől tudakozódott, Dom Pedro hidegen ezt válaszolta: „Megléhetősen!“ Midőn pedig az Agens imígy folytatta kérdését: „Talán tsak nints rosszszúl Ő Felsege? „Nints ugyan, — de még is elég értt arra, hogy érezze, minő figyelemmel vagynak eránta.“ — Clouet Generalt, egy Macdonald nevű Angoly katonatiszt váltotta fel. A' frantzia tisztek között nagy bekételenség uralkodik. Sept. 24 ken. Azt mondják, hogy Bourmont tsak ugyan elhagyja Dom Miguelt, és a' Brittus Admirál hajón elevezik, de még ennek az azt mondják, hogy nem lehet hitelt adni. Annyi bizonyos, hogy tegnap Bourmont, Dom Miguellal Queluzban vólt, és hogy Villafranca ba katonák gyűtetnek, a' pattantyúság Santarem felé indul, hol sántzokat készítenek. Az ellenséges táborból, legújabb hír az, hogy Bourmontnak, és sok más tiszteknek lemondások elfogadtatott, és Gr. Sz. Loarenço ismét Hadi Miniszterre neveztetett. Clouet ma éjjel az African hajón el akar evezni, de későbbi tudósítás szerint szándékát megváltoztatta.

(Courier.) Ma reggel itt az a' hír szárnyallott, hogy Lisbonából egy hajó érkezvén, hamisnak állítá a' Bourmont lemondásáról kiszórtt hírt, — mások azomban, kik a' Portugalliai dolgokba bé vagynak avatva, ezen hírvalóságá felől semmit sem kételkednek.

Generál Macdonald, ki mint mondják, a' Dom Miguel serege felletti Commandót átalvette, ez előtt borkereskedő vólt, de bankerottá lett. Reay nagy Kereskedőházzal, öszveköttetésben vólt. Marsall Beresfordnak az-az ítéllete van felőle, hogy ő (Macdonald) egyedül fogja érteni, a' Portugallusokat győzedelemre vezetni. (Cronica Constitucional.) A' belső

Miniszteriumot elrendelő Decretum igy vagyon: „Tekintetbe vévén érdemeit, Palmella Hertzeg, Marquis Funchal, General Caula, és Trigo de Aragao Moratos Uraknak, kik immár Status Tanátsosok, — továbbá Gr. Saldanhának, Guerreiro, és Monteiros Uraknak, — a' Királyné nevében őket hóltiglan val. Status Tanátsosokká nevezem ki. Minden itt előnem hozott személyek, kik ekkoráig ezen méltósággal törvényesen éltek, ezentúl, tsak a' titulust fogják viselhetni. (Aláírás.) Braganzai Hertzeg. J. Xavier.

(Morning Herald.) A' Miguelisták ezen vidéken mindennap szaporodnak, mind számra, mind erőre. Stubbs Generalis azt mondja, hogy a' 11 dik gyalogregiment, mellyben az előtt tsak néhány osztály vólt, most már 800 lélekre megyen. A' brittus osztály Shav Oberster alatt, 500 ra nött. Dodgins Oberster osztálya nem olyan számos. A' jól elkészült sántzok, mellyeket az ellenség elhagyott, a' város számára óltalmúl szolgálának, úgy, hogy ha az ellenség ismét visszajönne, bajosan kezdhette valamit.

SPANYOL ORSZÁG.

(Gazette de France.) Spanyol határokról érkezett levelek jelentik, hogy Alovera, és Guipuzcoa tartományokban nyughatatlanságok történtek. Don Carlos több helyeken Királynak kiáltatott ki, 's Madridban a' nép, és a' katonaság egy része közt verekedés támadt.

(Temps) Bilbaoban lázzadás ütött ki, 's Don Carlos proclamáltatott, — de San Sebastiani Commandáns seregét azonnal öszvehúztá, 's a' lázzadást elnyomta. A' Journal des Debats ezen hírek felől kételkedik, midőn így ír: A' tegnapi börsén, a' papíros, kivált a' Spanyol, leszállott; azom-

ban nem hiszszük, hogy ezt a' környül-állást valamely Spanyolhír okozta légyen, mert frantzia lapok semmi rendtelenségről nem tesznek említést, holott az idő olyan tiszta, hogy ha Madridban valami elő adta volna magát, annak tudásához Telegráfi úton ekkoráig bizonyosan eljutottunk volna.

SPANYOL AMERIKA.

Newyorkból Sept. 3 kán költ tudósítások szerint, Cubában a' Négerrek fellázzadtak. Erre okot a' Cholera szolgáltatott, a' mennyiben azt gondolták a' feketék, hogy a' fejérek mérget kevernek az étel, 's ital közé, melly balvélemény miatt olly dühösségbe jöttek, hogy a' fejéreket úton, útfélen egyre vágták, 's ölték. Erre egy osztály lovasság küldetett reájok, melly közzülök sokakat elfogott, vagy levagdalt, de még avvala' feketék meg nem elégedvén, sereget gyűjtöttek, 's nagyobb hartzra kelt a' dolog. Így lón azután, hogy az öszvetsapáskor 4—500 Néger elesett, a' katonák közzül is 50—40. — Amazok tsak bunkós bottal, 's kövekkel valának felfegyverkezve. Utóbbi tudósításoknál fogva, a' lázzadás egészen el volt nyomva.

Ugyan tsak Navyorki lapok Neugranadából jelentik. Aug. 23 kán éjjel egy titkos planum jött világosságra, melly szerént Santandert, Obandot, Lopezet, Montoyat, és másokat meg akartak ölni. A' dolog így történt: bizonyos Pedro Orjona nevének kelle vala 23 kán ört állani, a' midőn Santander akkor nap este 7 órákor hallotta, hogy az éjjel lázzadás fog kiütni, — azért tüstént vizsgálatot tetetett, 's a' dolgot tsakugyan valónak találta: erre Montoya hoz ment, 's neki meg hagyá, hogy Orjona-t, ki már akkor örön volt, ereszténé el. Montoya hirül viszi a' paran-

tsolatot Orjonának, a' ki szót fogad ugyan, de minekelötte az örhelyt elhagyná, hirtelen kiránt egy pisztolyt, 's a' Generált agyon lövi. A' sokaság mindjárt a' kaszárnyába tódult, és Santanderrel együtt fegyverben ott vörösztott. Másnap fegyveres erő vette üzübe az álnok öszveesküdteket, kik Tungánál gyűltek öszve, 's fölzinkosok, mint mondják, Sarda Generális. Montoya Obersternek halála közszánakozást gerjesztett. A' megöletett Vodbine Obersternek gyilkosai, önnszolgái valának, kiket Jamajkából és Santandréából hozott magával.

Mexicóból Sept. 7-kén költ hírek szerint, egy nagy felekezet, az egy Uralkodási formát szeretné behozni, úgy, hogy Santanát, ki most tsak Praesidens tizmet visel, nem sokára Mexikói Tsászárnak hallanók nevezni.

BELGIUM.

A' Senatusnak Oct. 2 kán tartatott Ülésében, Nothomb Ur így szólt: Ügyünk Máj. 21 dik óta nem halad előre, a' mit egyedül Hollandia politikájának köszönhetünk. A' Conferentzia több kérdéseket tett Hollandia elibe, a' nélkül, hogy tsak egyre is megnyugtatólag felelt volna: ez az oka, hogy eloszlott, de jónak nem tartá, kimondani. Egyéberánt a' Máj. 21-diki egyezés, átaljában türhetőnek tekintelik.

LENGYEL ORSZÁG.

Ő Felsege a' Tsászár, 100,000 Lengyel forintot ajánlott a' Varsói ispotály megigazítására, és bővítésére. A' Helytartó Ö Hertzegsége, Oct. 3 kán ismét Varsóba érkezett.

TYROLIS.

Nauders Oct. 3 kán. Már néhány hete, hogy vidékünkön 3 medve, egy öreg, és 2 fiatal tartózkodik, és sok kárt viszen véghez, kivált a' juhok közt.

Sept. 50 kán még fényes nappal is megkezdtek a' juhokat. Ez értésére esvén, egy Schöpf nevű parasztnak, a' háza feletti hegyre felmászott, hogy ott juhait öszve gyűjtse, 's bátorságba hozza. Miután ezekre ugyan reájök akadt, 's már induló felben volt haza felé, néhány lépésnyire megpillant 3 állatot a' hegyre ballagni, 's mellyeket, mivel már alkonyodott, fekete juhok-nak tartott: azért is megfordult, 's feléjük baktatott, olly tzelből, hogy azokat a' 3 szörnyeteg leselkedéseiktől megóvja, — de milly nagy volt bámulása, midőn a' fekete juhok helyett, a' 3 nagy medvét látá maga előtt. Ijedelméből magához jövn, folytatja útját, 's a' 3 ragadozót, a' hegy másik oldalára akarja téríteni. Az állatok szépen kulogtak előre, hajtójok előtt, míg egy ezoroshoz nem értek, honnan se ide, se tová nem mehettek. Itt tehát hirtelen megállottak, a' vén medve pedig visszafordul, 2 hátulsó lábára ágaskodik, 's a' szegény paraszt hasán olly nyilást ejt, hogy béle mindjárt kifordult: mind e' mellett nagy nehezen felkapaszkodik, fut a' hegyen lefelé, segedelemért kiáltozván, de mind hiában: mert közel egy lélek sem lévén, a' magára hagyatott paraszt lélektelenül lerogyik, 's verében fetreng mind addig, míg mellette elmenő emberek megpillantják, 's félhóltan lakásához hirtelzölk. Most Orvosi kéz ápolja, — de elhunytta már el van határozva. A' 3 vérszopót, még ekkoráig hasztalan üldözték a' vadászok.

B R A Z I L I A.

Rinaldo Királyi brigg, Rio de Janeiroból Aug. 2-kán költ tudósításokat hozott magával. Az a' hír, mint ha Dom Pedro Braziliába szándékozna, már megszűnt szárnyallani. Még is úgy látszik, az Ex Tsászár részén lévők, minden esetre készülnék elfogadására.

(Times.) Dom Pedro, — Antonio Carlos de Andradenak, a' ki mindent elkövetett, hogy a' Braziliába való visszatérésre reábirja, egész Komolysággal imígy felelt: „En a' Rio de Janeiroi Kormányának, és ottani barátainak, még Május végén megizentem, hogy többé sem Braziliának, sem valamely más Hatalmasságnak Koronáját el nem fogadom: én részemről, mindenről lemondtam, és semmit sem óhajtok inkább, mint — hogy fiamnak II dik Pedrónak thronja erős lábón álljék.

FRANTZIA ORSZÁG.

Toulonból érkezett levelek szerént, a' Cypriai szigeten közönségesen felkeltek a' Zultán ellen, a' mire az adónak felemelése szolgáltaott okot. A' dolog tsátára kelt, 's mivel a' Rebellisek mindenkor győztesek voltak, tehát Larna k a mellett alkudozásokba kellett velek ereszkedni. A' Kormányzó a' megtörtént egység után minden lakosokat lefegyverkezett, de a' Török katonák közzülök sokakat felkontoztak.

B É T S.

Ó Ts. Kir. Felsege Sept. 29-kén költ Kir. végzése által Nagy Barcsai Mgs Barcsai János Úr helyébe ki az Erdélyi N. Mélt. Kir. Guberniumnál viselt Tanátsnoki hivatalát letette, Mgs S o n n e n s t e i n Károly Urat eddig ugyan ott Titoknokot méltóztatott Guberniumi Tanátsossá kegyelmesen kinevezni.

Ó Ts. K. Felsege méltóztatott Sept. 29-kén költ Kir. végzése által Rézdi Szent Léleki Mgs Rozma Pál Urat Erdélyben Zaránd Vármegye eddig volt Al-Ispányát ugyan ezen Megye Fő Ispányává kegyelmesen kinevezni.

M A G Y A R O R S Z Á G.

Po'sony October 15 kén. A' Kk, f. h. 10, 11, 12, és 14-ik napjain tartott 123, 124, 125, és 126 ik Üléseik-

ben, a' 4 és 5-ik Urbéri tzikkelyek eránt tételt Fő Rendü észrevételeket végezék el, 's ellenészrevételeiket az illető ltélő Mester Úr általa' Fő Rknekazonnal általküldék, kik is azokat azonnal vi'sgálat alá vevék, míg az alatt a' Rk, a' Fő Rknek első Izenetjekben foglalt VI ik és VII ik Urbéri tzikkelyeket illető észrevételei felett tanátskoznak. Némelyekben, mélyekre nézve mind a' két Tábla vélekedése megoszlék volt, költsönösen megegyezének, némelyekben pedig, mind a' két Tábla elébbeni nézeteinél maradt. — Igy, hogy a' jobbagyoknak ott, hol régibb egyezés ellent nem áll, fonal helyett az urbéri kenderből kilentzedet adni, választás engedlessék; továbbá hogy a' löheréből, mellyek a' rendes nyomások elhagyása nélkül természetnek, kilentzed ne adatassék; úgy szinte a' kilentzed behordása idejére, és más erőégekre nézve a' Fő Rk megegyezének. Nem külömben a' Rk és Rk, az Urbéri vadászat három napjaira nézve, beleszámlálván az oda és visszazamenetel idejét; úgy szinte, hogy Ó Kir. Felség fő felügyeleti jussa a' f. Kir. H. Tanáts útján az Urbéri szerződésekre nézve épségben tartassék, 'sa't. a' Fő Rk ítéletehez állának.

Tépe (Biharban) Sept. 15-dikén. Nagyvárad Nagyprepost 's Kánonok Tag en Nep. János Úr, mint a' múlt évben ugy az idén is a' Tepei Ref. mind két iskola nevendekai közül, kik másokat a' kitüzött tanulmányokban szorgalmasb előlepteikkel mások felett kitüntetéek, mindöszze 48 at, igen szép ajándékokkal jutalmazott meg. A' tehetősb szülék fiú gyermekei új énekes könyveket, a' szegényebb sorsuak öltö-

zeteket, a' hasonló szorgalmú leánygyermek pedig diszes nyakkendőket nyertenek. Már a' mult évi hasonló jutalomosztogatás milly sikert vont ez iskolai nevendékek szorgalmában maga után, azt e' mostani próbatételek eléggé bizonyítá, hol mindenkinek örömezés tölté keblét el, midön az apró iskolabeliek idejeket haladó értelmes, bátor, 's kielégítő feleleteket hallhatá. M. D.

Lő cse Sept. 29-dikén. Az Ágost. Vallású Superintendia Rozsnyó Bányavárosában tartotta kerületi Gyűlését f. hón. 26—27 napjain Kir. Tanátsnok Sturman Márton mint kerületi Inspector előlülése alatt; a' Superintendens a' szerfeletti vízáradások miatt nem leheté jelen. A' végzések közt a' Magyar iskolák virágoztatására tett több tzelirányos rendelesen kívül, igen nevezetes az: hogy a' Jegyzőkönyvek ezen túl két nyelven, deákon t. i. (mint eddig), és magyaron irassanak. — Nálunk is a' három hetig szüntelen tartott esözések miatt nagy áradások voltak 's a' Poprad, Hernád, és Göllnicz, tetemes károkat okoztanak. Egy hete, hogy az eső megszűnt, 's azolta gazdáink szorgalma-an látnak az aratás után, mert itt még most is sok élet van lábon, a' mi az alföldi hazafiak előtt szinte lehetetlennek fog látszani.

A' Pénz folyamat Octóber' 17 dikén;
közép ár:
A' Státus' 5p. Centes Obligátzióji 91 15/32
Az 1820-beli sorsosok: 138
Az 1821-beli hasonlók: —
Betsvárosa 2 1/2p. Centes Bankó Obligátzióji: 55 1/4 for. keltek, mind Conv.
Bank-Akziák keltek 1172 for. ton
Conv. Pénzben.

Szerkesztető és Kiadó Márton Jó's e f. Professor. (Landstrasse Nro 315.)

Nyomtató: Nemes-Ha y k u l Antal. (Obere Bäcker-Strasse Nro 755.)